

STŘEDOVĚKÁ LEGENDA

Vznik legendy

Umučení smyrenského biskupa sv. Polykarpa (156 n. l.)

II. Světec a jeho vzor - Kristus

- Kristův život ve 4 evangeliích (Matoušovo, Markovo, Lukášovo, Janovo)
- Hrdina antické biografie X hrdina křesťanské legendy
- Asketa, mučedník, světec

III. Legenda jako hagiografický text, legendistický diskurs

■ Typologie „legendy o svatých“ podle různých hledisek:

- legenda – vita (*Život Konstantinův, Život Metodějův 19. stol./*)
- legenda panovnická– václavské legendy (10.-14. stol., pak i raný novověk, zejm. baroko)
- kanonizační, translační aj.
- legenda apokryfní (legenda o Jidášovi, poč. 14. stol.)

(další typy - tematická šíře legendistického diskursu: např. posvátné pouti a jejich legendy aj.)

IV. Sv. Václav – panovník a světec

- Způsob narace - růst svatosti panovníka, život jako cesta

ke svatosti

- Topické motivy
- puer-senex (chlapec s moudrostí dospělého)
 - dobré skutky
 - zázraky za života i po smrti
 - smrt jako druhé narození – zrození světce

sv. Václav jako svatý panovník, ochránce „dědic české

V. Legendy ve starší české literatuře

- staroslověnské - životy Konstantina a Metoděje, václavské
- latinské – zejm. václavské, ludmilské, vojtěšské, starší prokopské
- české – poč. 14. stol. – částečně zachované zlomky cyklu s tematikou Kristova života (o umučení, o apoštolech, o seslání Ducha svatého, o nanebevstoupení, o Panně Marii) - apokryfní (o Pilátovi, o Jidášovi)

- Tzv. mladší vrstva českých – 30. léta 14. stol. –
legenda o Ježíšově dětství, o Adamovi a Evě, o sv.
Jiří aj.

- vrcholné české veršované texty 14. stol.
 - legenda o sv. Prokopu
 - legenda o sv. Kateřině

- próza – Život Krista Pána
 - O sv. Jeronýmovi kněhy troje (a další)

VI. Legendistické sbírky a jejich funkce

- Od raného středověku (Eusebius z Caesareie: Akta svatých mučedníků, 3./4. stol., ztrac.)
- Životy svatých otců (Vitae patrum)
- Nejznámější: **Legenda aurea** (Legenda zlatá) **Iacoba de Voragine** (13. stol.), proslulá v celé Evropě, 1000 rkp.
- Staročeský Pasionál – překlad LA, doplněn o legendy o českých světcích (2. pol. 14. stol.)

VII. Vývoj úcty ke svatým a jeho význam pro kulturu středověku

Vyšehradský kodex- korunovační evangelistář Vratislava II., 11. stol.

IN NATALI SANCTI
VENZESLAVI
DUCIS ET MARTIRI
SCONTRADICTUM LUCAM
IN ILLO TEMPORE
EXIIT
IESUS DISCEPULIS SUIS
SI QUIS VENIT
AD ME ET NON
SED AD PATREM
SUUM ET MATREM ET UOXOREM ET
FILIOS ET FRATRES ET SORORES.
ADHUC AUTEM ET ANIMA SUA NON POTEST
MEVS ESSE DISCEPULS. ET QUONIAM NON BALIO
LAT CRUCE SUA ET VENIT POST ME.
NON POTEST MEVS ESSE DISCEPULS.
QUIS ENIM EXVOLENS TURRIM EDIFICA
RE NON PRIMO SEDENS COPULAT

SVEN
ZIZLA
VVS DVX